

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.029/2020/8. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Farkas Antónia bíró

A felperesek: Felperes1

(Cím2) I. rendű

Felperes2

(Cím2) II. rendű

Felperes3

(Cím2) III. rendű

Felperes4

(Cím2) IV. rendű

A felperesek képviselője:

Sipos Ügyvédi Iroda

(Cím6,

ügyintéző: dr. Sipos Balázs Tihamér ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(Cím10)

Az alperes képviselője:

Dr. Bányai Gábor Ügyvédi Iroda

(Cím11.,

ügyintéző: dr. Bányai Gábor ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

II-III. rendű felperesek

A csatlakozó felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.482/2019/5-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 25.P.24.684/2017/27.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését – a II-III. rendű felpereseket megillető első- és másodfokú perköltség, az állam által előlegezett költség, valamint a le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbeezett rendelkezését az alperes által a II-III. rendű felpereseknek fizetendő marasztalási tökeösszeg és elsőfokú perköltség, valamint az államnak fizetendő állam által előlegezett költség és le nem rótt kereseti illeték tekintetében helybenhagyja. A jogerős ítélet csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 590.550 (ötszázkilencvenezer-ötszázötven), a III. rendű felperesnek 539.750 (ötszázharminckilencezer-hétszázötven) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárás költséget.

Kötelezi az alperest, hogy az illetékes állami adóhatóság külön felhívására fizessen meg az államnak 3.700.000 (hárommillió-hétszázezer) forint le nem rótt fellebbezési, felülvizsgálati eljárás és csatlakozó felülvizsgálati eljárás illetéket.

Megállapítja, hogy a további 100.000 (százezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes biztosította 2016. július 4-én lakott területen, egy kijelölt gyalogos-átkelőhelyen gépjárművel elütötte az I. rendű felperest. Az elszenvedett súlyos koponyasérülései miatt az I. rendű felperesnél vigil kóma maradt vissza, a kórházi kezelése során kapott fertőzések szövődményeként idegrendszeri fertőzés alakult ki nála. Az egészségkárosodása 100%-os mértékű. A környezetével érdemi kontaktusa nincs. A légzését oxigén adásával kell támogatni, nyelni nem tud, folyamatos nyálleszívásra van szüksége, szájon át nem táplálható, gyomorszondán át kap tápszert és folyadékot. A felfekvések elkerülése érdekében a bőrét ápolni kell. Teljes körű ellátásra, ápolásra és gondozásra, 24 órás felügyeletre szorul, amelyet szülei, a II-III. rendű felperesek látnak el. A IV. rendű felperes az I. rendű felperes testvére.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[2] A felperesek keresetükben – egyebek mellett – sérelemdíjként az I. rendű felperes részére – az e jogcímen már megfizetett 8.000.000 forintra tekintettel – 22.000.000 forint, a II. rendű felperes részére – a korábbi 2.000.000 forint összegű teljesítésre figyelemmel – 15.000.000 forint, a III. rendű felperes részére – az ugyancsak 2.000.000 forint összegű kifizetést figyelembe véve – 13.000.000 forint, a IV. rendű felperes részére 8.000.000 forint és ezen összegek 2016. július 4-től járó késedelmi kamatai megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

[3] Az alperes érdemi ellenkérelmében a sérelemdíj iránti követelést az I. rendű felperes esetében 7.000.000 forint összegben, a II. rendű felperes tekintetében 4.000.000 forint erejéig, a III. rendű felperes vonatkozásában 4.000.000 forint összegben, míg a IV. rendű felperes esetében 2.000.000 forint erejéig elismerte, ezt meghaladóan kérte a kereset elutasítását.

Az első- és másodfokú ítélet

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a sérelemdíjjal kapcsolatban az alperest a keresettel egyezően marasztalta.

[5] Abból indult ki, hogy a baleset következtében az I. rendű felperesnek a testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi joga, a további felpereseknek az egészséghez fűződő személyiségi joguk, ezen túlmenően valamennyi felperesnek az emberi méltóságból fakadó családi élethez való joga sérült, ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. § (1) bekezdése alapján az őket ért nem vagyoni sérelmekért sérelemdíjat követelhettek.

[6] Rögzítette, hogy az I. rendű felperes a kiemelten súlyos agyi sérülések folytán vigil kómas állapotba került, számtalan orvosi beavatkozáson esett át, és e műtétek között olyanok is voltak, amelyeket fájdalomcsillapítás nélkül kellett elvégezni. Az ítélethozatalkori egészségi állapotát figyelembe véve megállapította, hogy az I. rendű felperes az életét szinte teljes mértékben elvesztette, a kilátásai a helyzetének javulására nézve minimalizálódtak. Rámutatott: abban, hogy az említett szenvedések ellenére az I. rendű felperes továbbra is kitart a számára az életet jelentő küzdelemben, a családja emberfeletti, bárkit felemészítő támogatása van segítségére.

[7] Részletesen vizsgálta a felperesek között a balesetet megelőzően fennállott családi köteleket, és azok szorosságát a tanúvallomások alapján az átlagoson messze túlmutatónak minősítette. Figyelembe vette, hogy a szakértői vélemény a II-IV. rendű felperesek egészségi állapota negatív irányú változásának értékelésére is kiterjedt, és mindhármuk esetében hangulati zavart, labilitást rögzített. Kifejtette, hogy a szülők esetében az érzelmi stabilitás, a lelki kiegyensúlyozottság és a mentális egészség sérülésével, majd később az idősödő szülőknél a támasz nélkül maradással és a biztonságérzet elvesztésével kell számolni. Ehhez képest a IV. rendű felperes esetében annak tulajdonított jelentőséget, hogy a baleset előtti életében az I. rendű felperes idősebb testvérként némiképp szülői szerepet is pótol, ami miatt a baleset őt különösen érzékenyen érintette. Utalt arra, hogy mivel a szülők figyelme, gondoskodása a baleset óta szinte teljes egészében a nővérére irányul, ezért a IV. rendű felperes lényegében mindhárom támaszát egyszerre veszítette el, és a kamaszkort kényszerűségből kihagyva egyedül kell felnőnie.

[8] Mindezen hátrányokat értékelve, a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésére figyelemmel egyik felperes sérelemdíj iránti igényét sem tartotta eltúlzottnak.

[9] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett – többek között a II-III. rendű felperesek esetében személyenként 4.000.000 forintot, a IV. rendű felperes esetében 2.000.000 forintot meghaladó sérelemdíjban való marasztalásról szóló – rendelkezését részben megváltoztatta, és az alperes által fizetendő sérelemdíj összegét a II. rendű felperes tekintetében 10.000.000 forintra, a III. rendű felperes vonatkozásában 8.000.000 forintra, a IV. rendű felperes esetében 6.000.000 forintra leszállította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fenti rendelkezését helybenhagyta.

[10] A fellebbezésben foglaltakra tekintettel kiemelte, hogy az alperes által a II-IV. rendű felperesek esetében megjelölt sérelemdíj a felperesek balesettel összefüggésben bekövetkezett, az elsőfokú bíróság ítéletének tényállásában részletesen és helyesen rögzített pszichés állapota, a szülőknek az I. rendű felperes ellátásával kapcsolatos folyamatos igénybevétele, illetve a baleset előtti életvitelük feladása és kényszerűségből a kialakult helyzethez igazítása miatt nem jelentene az elszenvedett hátrányokkal arányos kompenzációt. Lényegesnek tartotta azt is, hogy a család összetartó ereje sem értékelhető a károkozó előnyére, és az alperes hivatkozásával ellentétben az elsőfokú bíróság ténylegesen nem vette figyelembe a II. rendű felperes balesetet megelőző pszichés állapotára kiható körülményeket a sérelemdíj megállapítása során. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a mérlegelés a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (3)

bekezdésének csak abban az esetben felel meg, ha a bizonyítottan elszenvedett sérelmeket a balesetkori élet- és értékviszonyoknak és az ítélkezési gyakorlatnak is megfelelően súlyozza.

[11] Mindezek miatt – amellet, hogy az I. rendű felperes javára megítélt marasztalási összeg fellebbezésben kért leszállítására nem látott indokot – a II-IV. rendű felpereseket megillető sérelemdíjak összegét a rendelkező részben foglaltak szerint leszállította.

A felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

[12] A jogerős ítélet ellen a II-III. rendű felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak részbeni hatályon kívül helyezését és a javukra megítélt sérelemdíj tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

[13] Megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 166. § (1) bekezdését, 206. § (1) és (3) bekezdését, a Ptk. 6:522. § (1) és (2) bekezdését jelölték meg.

[14] Hivatkoztak arra, hogy a II. rendű felperes az intenzív osztályos kezelés kivételével mindvégig a gyermeke mellett volt, és az egy évig tartó kórházi kezelés ideje alatt is ápolta, a kórházi személyzettől elsajátította a szakápolás mozdulatait. Előadták, hogy a II. rendű felperes a saját igényeit háttérbe szorítva ápolja gyermekét, a saját alvásigényének rovására teljesíti a családi kötelezettségeit, a munkáját, a szabadidős és baráti kapcsolatait feladta. A tanúvallomásokkal és a szakértői véleménnyel is alátámasztottnak tekintették, hogy az I. rendű felperes ápolását egy személy a nap 24 órájában elvégezni nem tudja, és erre figyelemmel, a gyermeke ápolásában való aktív részvétel érdekében a III. rendű felperes is kénytelen volt feladni a munkáját. Kiemelték, hogy a gyermekük ápolása nemcsak fizikai erőfeszítést, de fokozott lelki megterhelést is jelent számukra, mivel a gyermekük szenvedésével naponta szembesülniük kell.

[15] Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítást teljes körűen lefolytatta, és a bizonyítékok helyes mérlegelésével hozta meg az ítéletét. Ehhez képest a jogerős ítéletnek a javukra megítélt sérelemdíj leszállításáról szóló rendelkezését okszerűtlennek, tévesnek és az ítélkezési gyakorlatnak meg nem felelőnek tartották. Az utóbbi hivatkozásuk igazolásaként több eseti döntést is megjelöltek, és kérték annak figyelembevételét, hogy az adott káresemény 2016-ban következett be.

[16] Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és helyette a jogszabályoknak megfelelő ítélet meghozatalát kérte, amelyben a II. rendű felperes részére megítélt sérelemdíj összegét 7.000.000 forintra, a III. rendű felperes részére megítélt sérelemdíj összegét 5.000.000 forintra, míg a IV. rendű felperes részére megítélt sérelemdíj összegét 4.000.000 forintra kérte leszállítani. Kérte továbbá a II. rendű felperes részére megítélt keresetveszteségi járadék havi összegének 160.000 forintra, és a lejárt járadék összegének ennek figyelembevételével történő leszállítását, a III. rendű felperes vonatkozásában megítélt lejárt és folyamatos keresetveszteségi járadék tekintetében pedig a kereset elutasítását. Kérte annak megállapítását, hogy a I-III. rendű felperesek részére az I. rendű felperes elhalálkozásának napjáig köteles fizetni a járadékokat.

[17] Megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 3. § (3) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, 206. § (1) és (3) bekezdését, valamint a Ptk. 2:52. §-át, 6:522. § (1)-(2) bekezdéseit és 6:528. §-át jelölte meg.

[18] A II-III. rendű felperesek javára megítélt sérelemdíj összegének leszállítását arra hivatkozással kérte, hogy – a Fővárosi Ítéltáblának egy hasonló tényállású ügyben hozott ítéletéhez képest – nem merültek fel további egyéniesítést igénylő szempontok, és az

értékviszonyok változása sem indokol ilyen arányú, csaknem kétszeres különbséget a két ügyben megállapított hozzátartozói nem vagyoni kártérítések és sérelemdíjak összege között.

[19] A Kúria a Pfv.III.20.029/2020/4. számú végzésével az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmének a IV. rendű felperes részére megítélt sérelemdíj, a II. rendű felperes részére keresetvesztés címén megítélt járadék, valamint az I-III. rendű felperések részére megítélt járadéktételek vonatkozásában a véghatáridő megállapítására irányuló részét, a Pfv.III.20.029/2020/6. számú végzésével az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmének a III. rendű felperes részére keresetvesztés címén megítélt lejárt és jövőbeli járadékra vonatkozó részét hivatalból elutasította.

[20] A II-III. rendű felperések felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezésének hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[21] A felülvizsgálati kérelem megalapozott, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[22] A Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezése a II-III. rendű felperések által megjelölt okból jogszabálysértő.

[23] A II-III. rendű felperések a felülvizsgálati kérelemben megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 166. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 6:522. § (1) és (2) bekezdését is feltüntették. Míg a hivatkozott eljárásjogi jogszabályhely a bizonyítási eszközök példálózó jellegű felsorolását adja, addig az említett anyagi jogi jogszabályhelyek a kártérítési kötelezettség terjedelmére vonatkozó, a teljes kártérítés elvét rögzítő és az egyes kárelemeket nevesítő rendelkezéseket tartalmaznak, így ezeknek a jogszabályhelyeknek a megsértése adott esetben szóba sem jöhetett. Éppen ezért a felülvizsgálati kérelem adekvát jogszabályi hivatkozásának kizárólag a régi Pp. 206. § (3) bekezdésének megjelölése minősült, és annak alapján a másodfokú bíróságnak a II-III. rendű felperéseket megillető sérelemdíj összegének meghatározásakor végzett mérlegelési tevékenységét kellett vizsgálni. Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmének érdemben elbírálható része tekintetében pedig az utóbbi eljárásjogi jogszabályhely mellett a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt általános bizonyítékmérlegelési szabály és a releváns anyagi jogi jogszabályhely, a Ptk. 2:52. § alkalmazása helyességének kérdésében kellett állást foglalni.

[24] Mindkét fokú bíróság megállapította, hogy az I. rendű felperest ért, az alperes biztosítottja által okozott közlekedési baleset következtében a szülők, a II-III. rendű felperések egészséghez és családi élethez való személyiségi joga sérült, és erre tekintettel a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján sérelemdíjra jogosultak. Az általuk elszenvedett nem vagyoni sérelmeket az elsőfokú bíróság teljes körűen feltárta, azokat a másodfokú bíróság is irányadónak tekintette, a régi Pp. 206. § (3) bekezdése alapján, a balesetkori értékviszonyokra és az ítélkezési gyakorlatra figyelemmel azonban az elsőfokú bíróság által a keresettel egyezően megítélt sérelemdíjak összegének leszállítását tartotta indokoltnak. Az e jogerős ítéleti rendelkezést érintő, ellentétes irányú felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati

támadás közül az előbbi volt az, amely az alábbiakban kifejtettek szerint megalapozottnak minősült.

[25] Az alperes által megjelölt régi Pp. 206. § (1) bekezdését sértő, nyilvánvalóan okszerűtlen bizonyítékmérlegelésen alapuló ténymegállapítást a jogerős ítélet a szóban forgó kereseti követelésekkel kapcsolatban nem tartalmazott. Noha az alperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a Ptk. 2:52. §-ának megsértését is állította, a sérelemdíj mértéke meghatározásának az e § (3) bekezdésében feltüntetett szempontjainak figyelmen kívül hagyására vagy nem megfelelő alkalmazására nem hivatkozott. Amit kifogásolt, az az volt, hogy a jogerős ítélet támadott rendelkezése nem felelt meg a bírói gyakorlatnak és az abban megjelenített értékviszonyoknak. Ezek azonban olyan körülmények, amelyeket a bíróságnak a régi Pp. 206. § (3) bekezdése szerinti mérlegelési tevékenysége során kell értékelnie.

[26] A másodfokú bíróság azt helyesen fejtette ki, hogy az alperes fellebbezésében – a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal egyezően – megjelölt sérelemdíj a II-III. rendű felperesek számára nem jelentene az általuk elszenvedett hátrányokkal arányos kompenzációt. A gyermeküket 16 éves korában ért közlekedési baleset következményei ugyanis olyan rendkívüli súlyúak, amelyekre tekintettel a 7.000.000 forint, illetve 5.000.000 forint sérelemdíj a korábbi 2.000.000-2.000.000 forint összegű önkéntes teljesítést figyelembe véve sem alkalmas a reparációs funkció betöltésére. Az I. rendű felperesnek a baleset óta tartó vigil kómás állapota a kiemelkedően szoros kötelékeken alapuló család egységének megbomlása és a lelki egészség sérelme mellett mindkét szülőtől a korábbi életvitelének teljes feladását követelte meg. Az általuk a nap 24 órájában végzett folyamatos ápolás olyan helytállást igényel tőlük, amelynek célja a gyermek életben maradásának biztosítása. E testileg és lelkileg is állandó megterhelést jelentő feladatok közül pedig a fokozott odafigyelést indokló szakápolói teendőket a II. rendű felperes látja el. A keresetben ennek megfelelően arányosított sérelemdíj iránti követelésekről az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy azok a feltárt hátrányok ismeretében eltúlzottnak nem tekinthetők. Ehhez képest a leszállításukra a jogerős ítélet indokaival szemben a káresemény bekövetkeztekori értékviszonyok és az ítélkezési gyakorlat figyelembevétele sem adhatott okot. A közlekedési baleset 2016-ban történt, amely időponttól az ítélethozatalig az értékviszonyokban jelentős változás nem következett be, és a másodfokú bíróság olyan eseti döntésre sem utalt, amely a tényállásbeli hasonlóságok okán az összehasonlításra alkalmas lett volna. (Az utóbbi követelménynek – egyebek mellett a károkozás eltérő időpontja és a károsult közrehatása miatt – a Fővárosi Ítéltáblának a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben felhívott jogerős ítélete sem felelt meg.)

[27] A jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezése ezért sérti a régi Pp. 206. § (3) bekezdését.

[28] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését – a II-III. rendű felpereseket megillető első- és másodfokú perköltség, az állam által előlegezett költség, valamint a le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését az alperes által a II-III. rendű felpereseknek fizetendő marasztalási tőkeösszeg és elsőfokú perköltség, valamint az államnak fizetendő állam által előlegezett költség és le nem rótt kereseti illeték tekintetében helybenhagyta, míg a jogerős ítélet csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését a régi Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

Záró rész

[29] A Kúria a régi Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazott régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjára, (5) bekezdésére és 4/A. § (1) bekezdésére tekintettel kötelezte az alperest a II. rendű felperes – általános forgalmi adóval növelt összegű ügyvédi munkadíjból álló – 336.550 forint másodfokú perköltségének és 254.000 forint felülvizsgálati eljárási költségének, valamint a III. rendű felperes – ugyancsak az említett költséget tartalmazó – 285.750 forint másodfokú perköltségének és 254.000 forint felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

[30] Az alperes az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés b) pontja] miatt le nem rótt fellebbezési, felülvizsgálati eljárási és csatlakozó felülvizsgálati eljárási illeték állam javára való megfizetésére az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazott, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében köteles.

[31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján – a II-III. rendű felperesek kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

[32] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. február 3.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Antónia s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző

HM